

Pla de foment de lectura del centre

IES BERENGUER DALMAU, CATARROJA

CURS 2022-2023

ÍNDEX

1. Justificació del pla
2. Anàlisi de necessitats en l'àmbit de la lectura.
3. Objectius específics.
4. Planificació i temporització durant el curs escolar d'activitats que s'han de realitzar amb la finalitat d'assolir els objectius del pla.
5. Recursos materials, humans i organitzatius.
6. Avaluació dels resultats.

1. JUSTIFICACIÓ DEL PLA

L'elaboració del pla de foment lector del centre ve impulsada pel context normatiu vigent que incideix de manera especial i clara en l'aspecte educatiu de la lectura, tal com veiem reflectit en el resum descrit en la introducció a l'Orde 44/2011, de 7 de juny, de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana, per la qual es regulen els plans per al foment de la lectura en els centres de la Comunitat Valenciana. A més, impulsa la presentació d'aquest pla la resolució de 20 d'octubre de 2022, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual es convoca el Programa per a la dinamització de les biblioteques escolars i el foment de la lectura als centres docents de titularitat pública de la Generalitat, i les anteriors resolucions de 4 de novembre de 2021, de 30 de setembre de 2020, de 14 de novembre de 2019, de 25 d'octubre de 2018 i de 7 d'octubre del 2016, en les convocatòries de les quals va participar el nostre centre.

2. Anàlisi de necessitats en l'àmbit de la lectura.

En els darrers cursos escolars s'ha treballat el foment de la lectura a partir de seminaris en els quals ha participat un grup de professors i professores i que ha tingut la biblioteca com a eix de treball. Entre les accions dutes a terme destaquem les següents:

- a) Biblioteca: expurgació, reordenació d'espais, catalogació, creació de racons, etc.
- b) Activitats de foment de la lectura.
- c) Formació: gestió del pmb, gamificació, tertúlies dialògiques.
- d) Inversió de la dotació del programa de dinamització de biblioteques.

Per altra banda, en moltes de les assignatures, especialment en Valencià i Castellà, hi ha reflectides en les respectives programacions lectures de diverses obres literàries i no literàries, obligatòries i/o voluntàries, des de 1r ESO a 2n batxillerat. A més a més, la lectura és un del eixos del currículum d'aquestes assignatures. Tots dos departaments organitzen activitats relacionats amb la lectura com ara recitals, encontres amb escriptors/es, accions poètiques, etc.

L'alumnat, a més, participa en concursos de redacció i lectura en veu alta com els Premis Sambori i A viva veu, així com en els que organitza l'institut (el Cristòfor Aguado, el de Pirelats). També es participa en les activitats que proposa anualment l'ajuntament en l'oferta socioeducativa. L'institut també organitza activitats de foment de la lectura a càrrec de la dotació que proporciona any rere any la convocatòria del programa de dinamització de biblioteques escolars (recitals de poesia, concerts de cant d'estil, sessions de contacontes, tallers de mems, monòlegs, obres de teatre, etc.).

Durant el curs 21/22, i fruit de les reflexions del seminari esmentat, s'ha proposat a la comunitat educativa la modificació del PFL i la introducció d'una acció consistent en la dedicació diària d'un temps determinat dedicat a la lectura. La proposta sorgeix de la normativa vigent, que prescriu aquesta acció en l'article 19.3 de la LOE, i que recull també la Lomloe. A banda, també sorgeix arran de l'observació de tres necessitats:

- 1. La necessitat de crear l'hàbit lector entre el nostre alumnat.
- 2. La necessitat de la millora de la comprensió lectora.
- 3. La necessitat de treballar dinàmiques que fomenten l'atenció del nostre

alumnat.

3. Objectius específics

Segons l'Ordre 44/2011, de 7 de juny, de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana, per la qual es regulen els plans per al foment de la lectura en els centres de la Comunitat Valenciana, els objectius generals que s'han de promoure són els següents:

1. Fomentar en l'alumnat l'interés per la lectura i desenrotllar l'hàbit lector.
2. Afavorir la comprensió lectora des de totes les àrees, matèries, àmbits i mòduls del currículum.
3. Fomentar en l'alumnat la lectura com a activitat d'oci i de gaudi.
4. Promoure la col·laboració i participació de les famílies i altres membres de la comunitat educativa de l'entorn en les activitats derivades dels plans de foment de la lectura.
5. Estimular l'ús de fonts documentals complementaris al llibre de text, tant en suports impresos com en suport digital i audiovisual.
6. Fomentar en l'alumnat una actitud reflexiva i crítica per mitjà del tractament de la informació.
7. Potenciar l'ús i la dinamització de les biblioteques dels centres docents i adequar-les als objectius i actuacions arrellegats en el pla.
8. Reforçar la figura dels mitjans audiovisuals i digitals com a mitjans de suport a la lectura.
9. Contribuir al desenrotllament de la competència lingüística en l'alumnat.

En la Resolució de 25 d'octubre de 2018, s'inclouen, a més, els objectius següents:

1. Col·laborar en la consecució dels objectius previstos en el Pla per al foment de la lectura del centre educatiu.
2. Afavorir que el centre pugua proveir, completar o actualitzar els fons bibliogràfics de la seua biblioteca escolar i de les seues biblioteques d'aula.
3. Facilitar l'execució de pràctiques i activitats de foment de la lectura i de dinamització de la biblioteca escolar i de la biblioteca d'aula.
4. Propiciar la coordinació del centre educatiu amb la biblioteca pública més pròxima perquè la biblioteca escolar pugua obtindre assessorament tècnic i formació d'usuaris, així

com estudiar fórmules per possibilitar el préstec interbibliotecari i, també, la participació en programes conjunts.

5. Estimular un procediment d'obertura de la biblioteca escolar a la ciutadania de l'entorn, especialment en aquells municipis on no es dispose d'un servei de lectura pública.

Es tracta d'objectius, com és obvi, assumits pel centre, però que s'han de desenvolupar i concretar, tant a la resta del document com en la planificació de les accions del pla per a cada curs escolar i, sobretot, en la programació de cadascuna de les activitats.

Per altra banda, a més d'aquests objectius, el nostre centre considera també important afegir-ne els següents:

- Incidir de manera especial a l'hora de promoure la lectura literària en el coneixement dels escriptors i les escriptores de literatura juvenil en valencià, com també de tots els qui formen part de la rica tradició literària en la nostra llengua, sense que això signifiqui oblidar el coneixement literari de les altres llengües.
- Fer del foment de la lectura un recurs útil i motivador per a celebrar al centre les efemèrides anuals que es consideren d'interés educatiu: l'any dedicat a un escriptor o escriptora en particular, o bé a un gènere, o a un fet històric o una matèria o tema concret.
- Fer present la lectura en totes les activitats didàctiques fetes per a treballar els temes transversals i les commemoracions periòdiques que tenen lloc tots els cursos escolars: el 9 d'Octubre, el Dia de la Pau, el Dia de l'Arbre, el Dia de la Dona, Dia dels Drets Humans, etc.

En qualsevol cas, tant en els primers com en els segons, és absolutament necessari que, sense perdre la perspectiva dels objectius generals descrits anteriorment, aconseguim especificar de manera molt clara i, sobretot, avaluable què és el que pretenem en cadascuna de les accions i activitats que fem del pla lector. Només així s'aconseguirà extraure la informació significativa sobre la validesa del que fem, l'efectivitat d'unes activitats en relació a unes altres i les mancances o els defectes que es detecten en la pràctica, per proposar les millores que es consideren en les revisions successives anuals del pla de foment de la lectura.

Associat a l'acció de lectura estable proposada en aquest pla, cal afegir aquests altres objectius específics:

- a) Fomentar l'hàbit lector del nostre alumnat.
- b) Millorar la comprensió lectora.
- c) Millorar l'atenció.

Per altra banda, cal tenir present que el nostre Pla de foment de la lectura pretén reforçar l'adquisició de les competències clau, especialment les següents:

- a) La comunicació lingüística.
- b) La competència digital.
- c) La competència en consciència i expressió culturals.
- d) La competència personal, social i d'aprendre a aprendre.

4. Planificació i temporització durant el curs escolar d'activitats que s'han de realitzar amb la finalitat d'assolir els objectius del pla

ACTIVITAT: Una estona per a la lectura

En què consisteix: establiment d'un temps diari de lectura (20 minuts) en 1r ESO i en 1r FPB. El paper del professorat en aquesta acció és fonamental: ha de ser qui comence la sessió lectora amb la lectura en veu alta d'un text. Durant els 20 minuts de lectura, el professor/a també ha de llegir com l'alumnat. Fugirem de formats digitals de lectura per a evitar distraccions.

Les aules disposaran d'una xicoteta biblioteca d'aula amb títols en valencià, castellà i anglés a disposició de l'alumnat. Cada biblioteca estarà formada per uns 30 exemplars de gèneres diferents i triats pel professorat pel seu atractiu per a l'alumnat. Les biblioteques d'aula seran rotatòries.

S'ha de fomentar l'ús del préstec de llibres en els àmbits següents:

- a) Biblioteca d'aula.
- b) Biblioteca de l'institut.
- c) Biblioteca municipal.
- d) Intercanvi entre companys/es.

Per a aprendre a manejar-se en una biblioteca, l'institut organitza des de fa uns cursos una activitat de formació d'usuaris/es de la biblioteca. Si es considera convenient, també es pot planificar alguna activitat amb la biblioteca municipal.

Com que en l'esperit de l'acció hi ha la motivació envers la lectura del nostre alumnat, aquest ha de poder triar què vol llegir. Per això hem de posar les condicions perquè tots ells i elles disposen d'una xarxa de recomanacions i guies per a poder triar les lectures, i també d'espais per a compartir experiències. Per tal de canalitzar totes les activitats de suport, en el curs 22/23 s'oferta per a 4t ESO el Taller d'aprofundiment La Berenteca, que té com a objectiu col·laborar en la gestió del Pla de foment de la lectura de l'institut i, més concretament, de la biblioteca escolar. En aquesta assignatura es planificaran i s'implementaran projectes de dinamització lectora, es gestionarà un canal TIC de difusió de la biblioteca i es desenvoluparan tertúlies dialògiques literàries.

Aquesta acció es preveu per a 1r ESO i 1r FPB en aquest curs. Tot i això, en acabar la 1a avaluació en farem una avaluació i valorarem l'ampliació a altres nivells. L'avaluació es durà a terme entre l'alumnat i el professorat, i es valorarà fonamentalment el grau d'adquisició de l'hàbit lector i la millora de la comprensió lectora.

Sobre la rotació horària, la sessió dedicada a la lectura canviaria setmanalment per a repartir la càrrega horària i facilitar el desenvolupament de les programacions respectives. El cronograma de l'activitat ha d'estar en un lloc ben visible dins de l'aula i el professorat s'ha de comprometre a complir-lo sense excepció.

Temporització

Últim trimestre 21/22	Preparació de les biblioteques d'aula de 1r ESO. Preparació dels llibres (targeta de préstec intern).
Primer trimestre 22/23	Sessió preparatòria d'explicació de l'activitat per tutories. Publicació i difusió del cronograma d desenvolupament de l'activitat. Sessions de formació de persones usuàries de la biblioteca. Desenvolupament de l'activitat. Activitats de dinamització lectora. Avaluació de l'activitat i valoració de l'ampliació a altres nivells.
Segon trimestre 22/23	Desenvolupament de l'activitat. Activitats de dinamització lectora.
Tercer trimestre 22/23	Desenvolupament de l'activitat. Activitats de dinamització lectora Avaluació de l'activitat i valoració de l'ampliació a altres nivells.

ACTIVITAT: Tertúlies dialògiques literàries.

En què consisteix: Durant el curs 21/22 el departament de Castellà ha adoptat en alguns nivells aquesta metodologia i se'n preveu una continuïtat durant el curs pròxim. Com a activitat complementària es proposa en aquest pla la implantació de tertúlies a l'hora de l'esplai o fora d'horari escolar. Aquestes tertúlies podrien tindre una periodicitat setmanal o quinzenal i seria una activitat voluntària oferida a tota la comunitat educativa. Caldrà comptar amb un grup de professorat implicat en l'activitat.

Temporització

Primer trimestre 22/23	Difusió de l'activitat. Explicació de les normes de la tertúlia. Desenvolupament de l'activitat.
Segon trimestre 22/23	Desenvolupament de l'activitat.
Tercer trimestre 22/23	Desenvolupament de l'activitat. Avaluació de l'activitat.

ACTIVITAT: Canal de difusió La Berenteca.

En què consisteix: es tracta de la creació d'un canal en la web on compartir les experiències lectores de l'alumnat i difondre les activitats i fons de la biblioteca escolar. Aquest canal estarà gestionat per l'alumnat de les assignatures de Taller de reforç de 1r a 4t i del Taller d'aprofundiment Revista digital de 1r ESO. També estaria obert a la participació de tots els membres de la comunitat educativa.

Temporització

Primer trimestre 22/23	Creació del canal. Difusió i promoció. Desenvolupament de l'activitat.
Segon trimestre 22/23	Desenvolupament de l'activitat.

Tercer trimestre 22/23	Desenvolupament de l'activitat. Avaluació de l'activitat.
------------------------	--

5. Recursos materials, humans i organitzatius

5.1. Biblioteca

La biblioteca del centre és un dels pilars fonamentals al voltant del qual s'ha de sustentar una part significativa de les accions i de les activitats del pla de foment de la lectura al nostre centre. Actualment, com s'ha comentat, hi ha un grup de professors que s'han constituït en seminari i que intenten vetlar per l'organització correcta i el bon funcionament de la biblioteca. Així mateix dissenyen, planifiquen i porten a la pràctica activitats de foment de la lectura. També, l'equip de biblioteca planifica anualment els contactes i les col·laboracions que es consideren oportunes i interessants amb la biblioteca pública de Catarroja i les institucions i entitats que oferisquen activitats relacionades amb el foment de la lectura o que puguin donar-ne suport. A l'acabament del curs, l'equip de biblioteca farà una avaluació de les accions i de les activitats fetes per a incloure-la en la memòria anual del pla de foment de la lectura.

5.2 Recursos humans

D'acord amb el que s'ha exposat als apartats anteriors, queda ben clar que tot el professorat del centre hi ha d'estar implicat i, en conseqüència, forma part dels recursos humans de què es disposa. Però, a més del professorat, hi ha altres recursos humans que poden –i han de– ser utilitzats, si se'ls demana la col·laboració. Ens referim, per exemple:

- Als pares i les mares, mitjançant l'AMPA, que poden participar activament en aquelles activitats en què la seua presència es considere oportuna i/o necessària.
- A personal que treballa en la biblioteca pública de la localitat –bibliotecaris, auxiliars, etc.– que sempre pot exercir una funció d'assessorament i amb el qual es poden fer activitats conjuntament.
- Als tècnics municipals d'educació i cultura que poden programar activitats patrocinades per l'ajuntament i que s'adeqüen als interessos i objectius del pla de foment de la lectura.
- Als psicopedagogs escolars que, per la seua implicació en els centres, poden aportar moltes idees i participar en les activitats que necessiten de la seua col·laboració.

- Als escriptors i escriptores de la localitat o de la comarca que, per la seua proximitat, poden accedir amb més facilitat a participar en alguna activitat.
- Als editors de la comarca (Edicions Perifèric).
- A totes aquelles persones de reconegut prestigi social i cultural de la localitat que es presten a participar en les activitats del pla de foment de la lectura.
- Als contacontes o narradors tradicionals, professionals o familiars de l'alumnat del centre.
- Als assessors de formació del professorat.
- Als representants i promotors de les editorials.

5.3 Altres recursos

A més de tots els recursos relacionats amb anterioritat, n'hi ha d'altres que també és necessari tenir en compte, com per exemple:

- **Els recursos econòmics**, sense els quals no es pot planificar correctament cap tipus d'iniciativa. En aquest sentit, ja hem comentat la conveniència d'assignar una quantitat anual per a la biblioteca del centre i per a l'aula d'informàtica, però aquestes quantitats han de formar part d'un pressupost econòmic que contemple les despeses del conjunt de totes les activitats de foment de la lectura del centre i que s'inclourà en el pla anual. L'aportació econòmica assignada procedirà, com és lògic, del pressupost general del centre, però també podrà contemplar altres assignacions –de l'AMPA, de la dotació d'un projecte presentat a l'ajuntament o qualsevol altra institució o entitat pública, de la participació en un premi, etc. En tot cas, mentre continuen les convocatòries dels programes de dinamització de biblioteques escolars, la dotació econòmica que se'n derive cobrirà les despeses atribuïbles a la biblioteca.
- Els recursos materials i humans que ens pot oferir **la biblioteca municipal**. Ja hem dit que sempre es pot disposar de l'assessorament del personal tècnic de la biblioteca, però, a més, l'espai físic de la biblioteca pública de la localitat és un lloc en què es poden fer activitats planificades pel centre o bé

participar en les que organitza la biblioteca.

- **L'ajuntament**, del qual es poden aconseguir subvencions i recursos econòmics mitjançant projectes. A més, convé informar-se de les activitats educatives i culturals programades al llarg del curs –convocatòria de concursos de redacció, representacions teatrals, conferències, presentacions de llibres, etc.– per a participar-hi amb l'alumnat o amb el professorat.
- La resta dels **centres educatius de la localitat** amb els quals hem d'intercanviar idees i experiències, a més de plantejar projectes comuns que possibiliten i faciliten la realització d'activitats inassolibles per un centre sol: convocatòria d'unes jornades o curs de formació per al professorat sobre temes relacionats amb el foment de la lectura, visita d'un escriptor o escriptora de prestigi a la localitat, etc.
- **Les institucions i les entitats públiques i privades** de caràcter cultural i educatiu que tenen, sovint, una relació directa amb les activitats de foment de la lectura i a les quals podem sol·licitar suport, assessorament i col·laboració.
- **Les editorials:** per exemple, Perifèric Edicions de Catarroja, o Edicions Bromera, etc. que ofereixen recursos com ara llibres, visites dels autors als centres, propostes didàctiques sobre títols concrets, plans lectors, animacions lectores, etc.
- **La llibreria o les llibreries** de l'entorn amb les quals, a més de rebre informació sobre les novetats editorials d'interès per al centre, també podem establir fórmules de col·laboració i fer activitats conjuntament: visita a la llibreria, fires de llibre al centre, etc.
- **Els mitjans de comunicació** locals i comarcals que poden ajudar a la difusió de les activitats i al prestigi social de les accions que es fan del pla de foment lector. En l'actualitat, a més dels mitjans tradicionals estan proliferant diaris digitals i xarxes comunicatives molt seguides, sobretot, pels joves.

6. Avaluació dels resultats.

En finalitzar el curs es realitzarà l'avaluació final del Pla de foment de la Lectura del centre mitjançant diferents enquestes o altres eines d'avaluació que s'inclouran en la memòria del centre i en la qual s'analitzaran tots els aspectes i que servirà com a punt de partida per a millorar el pla de lectura de cara al curs pròxim.

Es valoraran els següents aspectes:

A. Objectius del pla

- Estan ben formulats: són clars i concisos?
- S'adeqüen a la capacitat dels alumnes en els diferents cicles?
- És correcta la seua seqüenciació?

Objectius del centre i del professorat

- Estimulen i desenvolupen en l'alumne la necessitat i el plaer per llegir?
- Incorporen la pràctica de la lectura en les programacions didàctiques de les distintes àrees?
- Programen activitats lúdiques i divulgadores destinades a l'alumnat?
- Potencien l'ús de la biblioteca del centre i de la municipal?
- Elaboren el cànon literari per a recomanar en els diversos nivells educatius?
- Fomenten l'ús de la biblioteca escolar com a espai dinàmic per al desenvolupament de la competència lectora?
- Informen els alumnes de les diferents possibilitats d'accés al llibre i a la lectura: fires del llibre, llibreries, biblioteques municipals...?
- Atenen a la diversitat i a la inclusió dels alumnes mitjançant les lectures?

Objectius del alumnat:

- S'inicien en l'ús de la biblioteca?

- Aprenen hàbits de respecte i cura envers els llibres i la biblioteca de aula?
- Creen i consoliden la necessitat de constituir i formar la seua biblioteca personal?
- Gaudeixen de la lectura?

B. Continguts

- S'adeqüen als objectius proposats?
- Estan ben distribuïts entre els diferents cicles, evitant llacunes en les programacions d'aula?

C. Estratègies metodològiques

- Facilita l'adquisició dels aprenentatges en un percentatge alt d'alumnes?
- Rendibilitza esforços en els aprenentatges i motiva els alumnes en el seu procés educatiu?
- Es trien bé les estratègies per a diferents propostes: accessibilitat de material, tipus de material, organització de la classe, agrupacions de treball, presentacions, exposicions, etc.?

D. Activitats

- Són adequades a la capacitat dels alumnes i impliquen superació en les adquisicions? (és a dir, que els mateixos alumnes vegem els resultats positius de la seua dedicació).
- No són massa repetitives, per evitar caure en la monotonia?
- És factible que es duguen a terme activitats que no sempre es correlacionen amb exigències escolars? Sobretot en lectures de llibres, creacions pròpies, exposicions, etc. que es facen pel pur plaer d'accedir a altres codis.

Ítems que es poden avaluar

A) La comissió coordinadora

S'ha reunit durant el curs per al Pla lector?	Sí/no	
S'han contemplat canvis en la seua	Sí/no	Actes de les reunions

configuració?		
S'ha consensuat la creació/renovació del pla?	Sí/no	Actes de les reunions

B. Actuacions de foment de la lectura

S'han fet activitats relacionades amb la lectura?	Sí/no	Nombre i relació d'activitats.
S'han proposat idees noves per a fomentar la lectura?	Sí/no	Relació d'activitats.
Valoració.	Positiu/negatiu	Breu memòria de les activitats.

C) Foment de la lectura per departaments

Quantes i quines activitats s'han organitzat per assignatura?		Nombre i relació d'activitats.
Valoració subjectiva del professorat implicat	Positiu/negatiu	Breu memòria de les activitats.
Nombre de professors i assignatures que s'han implicat		Relació de professorat implicat.

D) Organització d'activitats especials

S'han organitzat conferències d'escriptors, eixides amb motiu del foment de la lectura (conferències, obres de teatre, etc.)?	Sí/no	Nombre i relació d'activitats.
---	-------	--------------------------------

E) Grau de satisfacció alumnat/professorat

Què pensa l'alumnat de les actuacions		Enquesta qualitativa.
---------------------------------------	--	-----------------------

relacionades amb el món de la lectura?		
Què pensa el professorat de les actuacions relacionades amb el món de la lectura?		Enquesta qualitativa.

F) Biblioteca

S'ha visitat la biblioteca amb acompanyament del professorat ?	Sí/no	
S'ha visitat la biblioteca a títol individual ?	Sí/no	Memòria del professorat encarregat de la biblioteca.
S'han fet activitats de foment lector des de la biblioteca?	Sí/no	Nombre i relació d'activitats.

G) Actuació a les famílies

S'ha donat informació a les famílies sobre el pla de foment de la lectura?	Sí/no	Relació d'informació.
Se'ls ha convidat a alguna activitat en concret? Hi han participat?	Sí/no	Nombre i relació d'activitats.
Com ha col·laborat l'AMPA?		Breu memòria.

Avaluació d'Una estona per a la lectura

A) Professorat

S'ha dut a terme l'activitat en totes les sessions on s'havia de fer?	SÍ/NO	Observacions:
S'ha començat la sessió	SÍ/NO	Observacions:

amb la lectura en veu alta del professor/a?		
L'alumnat ha llegit durant el temps de lectura?	SÍ/NO	Observacions:
L'alumnat ha tingut problemes a l'hora de triar lectura?	SÍ/NO	Observacions:
Valoració de l'activitat	Positiva/negativa	Observacions:

B) Alumnat

